

Couwenhoven 4612, 3703 EM Zeist. Telefoon 030-6958618;
e-mail: werkgroep@natuurlijkzeist-west.nl

Zienswijzen Werkgroep Natuurlijk Zeist-West Ontwerp-Omgevingsvisie en PlanMER provincie Utrecht.

Geen aantasting landschap en natuur bij het knooppunt Driebergen-Zeist

In eerdere versies van de POVI was nog geen ruimte voor groei van dit knooppunt opgenomen. Wij zien geen argumenten om dit nu wel te doen. De zin van het ontwikkelen van een nieuwe kern hier ontgaat ons. Driebergen en Zeist zullen hierdoor ook aan elkaar groeien waardoor één verstedelijkte zone ontstaat. Hiermee wordt afbreuk gedaan aan het fraaie landschap in de omgeving van het station.

Het knooppunt ligt tussen een groot aantal landgoederen van de Stichtse Lustwarande en in het Kromme Rijngebied. Verstedelijken buiten de huidige rode contour leidt tot aantasting van de fraaie kwaliteiten van het gebied.

De bouw van het viaduct in de N225 en het nieuwe station en de spoorverbreding (van twee en drie naar vier sporen) hebben al een behoorlijke klap aan landschap, cultuurhistorie en natuur gegeven. Om het knooppunt lopen ecologische verbindingen. Zie bijgaande kaart.

Het uitbreiden van de footprint van het knooppunt en het toenemen van het aantal woningen leidt ook tot een intensivering van de dagelijkse recreatiedruk in de omgeving. Dit leidt onvermijdelijk tot aantasting van natuur en landschap. De nadelen hiervan voor natuur- en landschap zijn groot.

Wij verzoeken u om in de POVI op te nemen dat het knooppunt niet buiten de huidige 'rode' contour moet groeien.

De kernrandzone lijkt ten onrechte uitsluitend bestemd voor agrarische en stedelijke functies

Bij de algemene beschrijvingen van de kernrandzone worden natuur, landschap en cultuurhistorie niet uitdrukkelijk genoemd. De kernrandzone lijkt zo bestemd voor stedelijke activiteiten en de agrarische functie. In de kernrandzone liggen echter ook groene contourgebieden, NNN en ecologische verbindingzones. En veel agrarisch gebied heeft ook nog steeds betekenis voor de natuur, bijvoorbeeld als trek of foerageergebied, of voor landschap en cultuurhistorie. Juist vanwege de risico's dat er schade wordt gedaan aan deze waarden, stellen wij voor om bij de beschrijvingen van de kernrandzone en in de begripsomschrijving opgenomen in de Verordening, deze waarden toe te voegen.

Kwelgebieden op de kaart zetten; kwelwaterwinning voor de industrie beperken om biodiversiteit te bevorderen

Wij willen voorstellen om de kwelnatuur langs de flanken van de Utrechtse Heuvelrug, dus ook ten zuiden van Zeist, uitdrukkelijker te benoemen als Utrechtse kwaliteit. Op geen enkele kaart worden kwelgebieden als zodanig aangegeven. Terwijl het hier om bijzondere landschappelijke en natuurkwaliteiten gaat.

Ook het effect van industriële waterwinningen op kwelgebieden komt naar onze mening onvoldoende aan de orde in het hoofdstuk over grondwater. Veel kwelgebieden hebben hiervan te leiden. De HDSR heeft ons bijvoorbeeld aangegeven dat de winning van kwelwater uit de Heuvelrug door de frisdrankenindustrie in Bunnik ten zuiden van Zeist tot een afname van de kweldruk met een meter leidt. Zie bijgaand memo van de HDSR over kwel in Blikkenburg/Rijnwijck, zie paragraaf 2.3.1, pagina 5. Dit soort waterwinningen tasten de biodiversiteit aan. Wij willen voorstellen dat als beleidsonderwerp wordt toegevoegd dat grondwateronttrekkingen voor de industrie die impact op de kwelzone worden afgebouwd.

Ecologische verbindingzone tussen Kromme Rijn en Vechtplassen versterken.

De ecologische verbindingzone ten zuiden van Zeist tussen de wildviaducten bij Odijk in de A12 en bij Zeist-West in de A28 moeten beter worden ondersteund door meer NNN of Groene Contourgebieden in het tussenliggend gebied aan te wijzen. De NNN en Groene Contourgebieden langs de verbinding zijn vooral ten zuiden van Couwenhoven erg mager. Recent is aansluitend op deze route bij Griffensteen in De Bilt nog een grote faunatunnel aangelegd onder de Utrechtseweg. Het is belangrijk deze investeringen in infrastructuur voor biodiversiteit ook te blijven verzilveren door de verbinding te beschermen. Zie ook de kaartbijlage kaart Natuur Verbinden en Behouden editie 2020.

Ecologische verbindingzones duidelijker op de kaart zetten

In de hele provincie is het bij ecologische verbindingen essentieel dat een verbinding niet op één plaats onderbroken wordt waardoor alle schakels van de verbinding hun waarde voor ecologische verbindingen verliezen. Dat gevaar is groot door de verstedelijkingsdruk en de ligging van deze verbindingen in kernrandzones waar ecologische waarden niet uitdrukkelijk zijn beschermd. Daarom moeten de ecologische verbindingen concreet op de kaart worden gezet.

Niet toegeven aan de verstedelijkingsdruk in Utrecht; er is een alternatief!

Wij verbazen ons erover dat het thema sturing op economische groei als belangrijk gegeven geen duidelijke rol speelt in de discussie over het omgaan met de schaarse ruimte in de provincie. De Ontwerp Visie verwijst naar het Koersdocument dat als motor het opjagen van de concurrentiekracht van de U16-regio noemt (zie ook onder deel 5.3.1. van de POVI). Vervolgens wordt geprobeerd om de gevolgen qua woningbouw, mobiliteit en recreatiedruk zo goed mogelijk in te passen.

Het meegaan met de groei is voor een groot deel een beleidskeuze. De provincie Utrecht wil deze groei kennelijk faciliteren. In de PlanMER bij de POVI worden grote zorgen over de strijdigheid van groei met natuur, landschap en leefbaarheid aangegeven.

In de inspraak over de opzet van de PlanMER is gevraagd om nul-scenario's uit te werken en ook de strategische keuzen ter discussie te stellen. Wij vinden dat er naar de oorzaak van de verstedelijkingsdruk moet worden gekeken.

De natuurlijke bevolkingsaanwas is in grote lijnen stabiel. De druk komt van buiten. Bijvoorbeeld voor de U16-regio geeft de Contour REP geeft aan dat er in de U16-regio sprake is van:

- een groei met 80.000 arbeidsplaatsen.
- een daarmee samenhangend minimaal woningbouwprogramma is dan 104.000 woningen.

Naast de vraag naar extra bedrijfsterreinen van deze 80.000 arbeidsplaatsen leidt in de prognoses deze groei tot een substantiële extra woning- en mobiliteitsvraag.

Het is de vraag of er ooit een eind komt aan het woningtekort in de provincie als de groei aan arbeidsplaatsen gefaciliteerd blijft worden.

Wij vragen ons af wat de woning- en mobiliteitsvraag wordt als de groei van arbeidsplaatsen wordt gestabiliseerd. In onze reactie op de NRD voor de PlanMER hebben wij hier uitdrukkelijk naar gevraagd. In de PlanMER is dit ten onrechte niet als variant bekeken.

Wij vinden het MER-technisch ook niet juist dat als autonome ontwikkeling een enorm groeiscenario wordt gehanteerd. Voor groei is zonder nieuw aanvullend beleid voor het intensiveren en uitbreiden van bedrijfsterreinen en voor extra infrastructuur maar beperkt ruimte.

De vergelijkingen in de PlanMER tussen beleidsvarianten en autonome ontwikkelingen zijn dus niet juist.

Een stabilisatie van arbeidsplaatsen betekent een multiplier met vierdubbele winst:

- minder ruimtebeslag van instellingen en bedrijven; intensiever gebruik van bestaande terreinen leidt vaak ook tot minder omgevingskwaliteit door grotere parkeerdruk.
- minder vraag naar woningen;
- minder vraag naar mobiliteit;
- minder recreatiedruk.

Wij vinden dat dit soort gegevens onderwerp moeten zijn voor de POVI. Juist om de Utrechtse kwaliteiten te behouden.

De Utrechtse kwaliteiten zijn naar onze mening een grotere motor voor de concurrentiekracht dan een kwantitatieve groei van het aantal arbeidsplaatsen. De hoogwaardige natuur, landschaps en cultuurhistorische waarden bepalen de aantrekkingskracht van het USP. Deze waarden komen door het beleid in de POVI onder druk te staan. Daarmee zal de U16-regio juist aan kracht verliezen.

Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht ondersteunen

Wij ondersteunen de verzoeken om het Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht de kwalificatie van het beoogde gebied tot Unesco Geopark te ondersteunen.

Ringpark / ringlandschap niet groen alleen uitbreiden voor recreatie maar ook voor natuur, landschap en cultuurhistorie

Het woord *park* doet sterk denken aan focus op menselijk gebruik en sterke menselijke invloed. Zo is dit verder ook uitgewerkt in de Verordening, zie onze verdere opmerkingen over recreatie en de verordening.

En met het gebruik van het woord 'ring' wordt sterk gedacht vanuit een cirkel rond de stad Utrecht. Het begrip 'ring' doen weinig recht aan de zelfstandige betekenis van de Utrechtse Heuvelrug, de Stichtse Lustwarande en het Kromme Rijngebied en de zone langs de Vecht. Bepalende landschappen voor de provincie Utrecht. Waarbij ook nog eens de overgang

tussen de hogere en lagere delen, tussen droger en natter, belangrijk is. Dit overgangsgebied is extra interessant voor wat betreft natuur en landschap en het uitreden van kwel met zijn eigen natuurwaarden.

Wij willen voorstellen naar een ander begrip dan 'Ringpark' te zoeken om de groene Utrechtse kwaliteiten te beschermen en uit te bouwen.

En als het begrip ringpark wordt gebruikt, dit niet alleen in te vullen met recreatie, maar ook in te vullen met natuur, met als doel de natuur en de biodiversiteit te versterken.

Recreatie moet niet leiden tot verstening van het buitengebied

De verstedelijkingsdruk is al groot. Het lijkt ons niet verstandig om recreatiestromen van buiten de provincie extra te vergroten door allerlei voorzieningen te creëren die door hun aard mede gericht zijn om instroom van buiten de provincie te bevorderen zoals recreatiewoningen. Kaart 4.1.2 is zo opgezet dat er ook ruimte wordt geboden voor recreatiewoningen in de NNN- en Groene contourgebieden. Dat is onwenselijk gezien de verschraling van de ruimtelijke kwaliteit die gaat optreden.

Nadere opmerkingen over de PlanMER

De PlanMER heeft betrekking op de Ontwerp-Omgevingsvisie en de Ontwerp-Interim Verordening vastgesteld door GS op 17 maart 2020. De in de inspraak gebrachte versies van de omgevingsvisie en verordening dateren van 4 september 2020. Dekt de PlanMER nog voldoende de voorliggende ontwerpen voor de omgevingsvisie en verordening?

In onze reactie op de Notitie Reikwijdte en Detail hebben wij gevraagd om beoordeling aan de hand van

- robuuste natuur: ecologische verbindingzones.
- robuuste natuur: kans op herstel van natuur in relatie tot geologische omstandigheden, dus op herstel en ontwikkeling van natuurtypen gebonden aan typisch Utrechtse gebieden (Heuvelrug, kwelgebied, veenplassen- en veenweidegebied).

Wij zien deze beoordeling onvoldoende, eigenlijk niet, terug in de POVI en de PlanMER. In dit opzicht vinden wij de POVI en de PlanMER onvoldoende uitgewerkt.

Opmerkingen over en/of naar aanleiding van de kaarten

- Kaart 2.1 Utrecht, Kwaliteiten, opgaven en positionering is erg onduidelijk. Heeft deze kaart in enig opzicht betekenis voor verdere toepassing richting bestemmingsplannen e.d.? Dan kan deze beter worden geschrapt.
- Kaart 2.2. Versterken Stad-Land verbindingen. De kaart geeft ten zuiden en ten westen van Zeist ononderbroken stad-land verbindingen. Natuur en landschap kunnen worden overlopen als zo ongericht overal het landschap en de natuur worden geopend voor stedelingen. Natuurgebieden in het buitengebied worden stadsparken en hondenuitlaatgebieden. Mutatis mutandis geldt hetzelfde voor de in de kaart opgenomen groen-blaauwe structuur die vooral recreatief wordt ingevuld. Gelet op het volstreekte gebrek aan borging van andere waarden en Utrechtse kwaliteiten willen wij voorstellen deze aanduidingen te schrappen en deze te vervangen door een kaart met ecologische verbindingen. Voorbeeld zie bijlage kaart Natuur verbinden en behouden.
- Kaart 2.2 Vitale steden en dorpen aanduiding binnenstedelijk ontwikkeling: ten zuidwesten van de wijk Brugakker is de stedelijke contour erg ruim om de wijk genomen. Deze ligt op ruime afstand van de bebouwing. Deze zou beter achter de tuinen op de randsloot kunnen worden gelegd. En vervolgens langs de zuidzijde van de Zeister en Biltse Griff en dan langs de toegangsweg naar de wijk Brugakker langs de sloot om het

industriegebied Pijlstaartlaan. Dit gebied ligt ook in het bestemmingsplan Buitengebied De Bilt-West en behoort qua karakteristiek tot het buitengebied.

- Kaart 4.1.2 Aanwijzen van het gebied ten zuiden van Zeist en De Bilt als gebied voor recreatief groen. Zonder goede waarborgen is het aanwijzen van dit gebied als recreatiezone niet juist. Deze aanwijzing leidt tot het ontstaan van allerlei voorzieningen die schadelijk zijn voor de verbindings- en natuurfunctie en landschappelijke waarden. Dit mag niet plaatsvinden zonder helderheid over de borging van de belangrijke natuur- en landschapsfuncties van dit gebied. Want in de begrippenlijst staat dat in deze zone vooral het recreatieve gebruik wordt gestimuleerd. Op deze ongenueanceerde wijze gaat dit ten koste van de natuur, landschap en cultuurhistorie. De ruimtelijke kwaliteiten in dit gebied moeten geborgd worden.
- Kaart 4.6.1 Kernrandzone.
 - Het is niet goed dat grote delen van de Lage Grond bij Zeist, de Brugakker, het gebied ten zuiden van Couwenhoven en het landgoed Oostbroek met omgeving als kernrandzone zijn aangewezen. Deze gebieden hebben hoge natuur, landschaps- en cultuurhistorische waarden en verliezen zo hun bescherming tegen allerlei recreatieontwikkeling.
 - Het waardevolle bosgebied ten noorden van de A28 bij de wijk Vollenhove bij Zeist is aangewezen als kernrandzone. Het heeft hoge landschappelijke, cultuurhistorische en natuurwaarden die op deze wijze onder druk komen te staan. In dit gebied zijn stedelijke ontwikkelingen ongewenst. De A28 vormt bovendien een scheiding waardoor dit geen kernrandzone is.
- 4.6.2 Suggestie toevoegen aan de kaart "Beschermen en benutten van de waarden van de Cultuurhistorische hoofdstructuur.
 - Landgoed Nijenheim met bosgebiedje langs de Kroostweg in Zeist inclusief een uitloperje naar de "Drie Juffers".
 - Zeister en Biltse Grift en Bisschopswetering als historische infrastructuur.
- 4.7.2. Agrarische bouwpercelen. Als deze kaart wordt aangevinkt dan
 - poppen NNN-grienden en andere natuurgebiedjes ten zuiden van Zeist op als concentratiegebied glastuinbouw.
 - Verder een worden deze gebieden en grote delen van parkbossen ten zuiden van Zeist en het Zeisterbosch aangeduid als "Agrarische bouwpercelen".

Wij gaan ervan uit dat dit omissies zijn die worden hersteld. Zo niet, dan protesteren wij tegen deze aantasting van de natuur, landschap en cultuurhistorie zonder enige onderbouwing en toelichting.

Opmerkingen over de Ontwerp Interim Omgevingsverordening

Toetsing aan natuurwaarden (en soms ook aan landschappelijke en cultuurhistorische waarden)

In de tekst van en toelichting op diverse artikelen wordt vermeld dat er wel wordt getoetst aan landschappelijke en cultuurhistorische waarden maar niet aan natuurwaarden. Toetsen aan natuurwaarden leidt tot behoud en bevorderen van de biodiversiteit.

Wij stellen voor aan de volgende artikelen tevens een toetsing aan natuurwaarden wordt toegevoegd:

- Artikel 2.25 / 2.26 Verbod afmeren enz. voorwerpen.
- Artikel 2.21 Ontheffing insteekhavens.
- Artikel 3.67 Het storten van baggerspecie.
- Artikel 4.61 Ontgrondingen.
- Artikel 9.7 Stedelijke functies in landelijk gebied.
- Artikel 9.8. b. Kernrandzone, ook vereisen dat stedelijke ontwikkelingen inpasbaar zijn ten opzichte van natuurwaarden. Want in de kernrandzone liggen ook natuurgebieden en

daarbuiten kunnen ook belangrijke natuurwaarden zijn. In het kader van behoud en versterken biodiversiteit vermijden dat deze achteruit boeren.

- Artikelen 9.10 en 9.11 Agrarisch naar wonen (Ruimte voor ruimteregeling).
- Artikel 9.12.e. Stedelijk uitbreiding in de kernrandzone toetsen aan landschappelijke, cultuurhistorische en natuurwaarden.
- Artikel 9.14 Uitbreiding van industrieterreinen in het landelijk gebied ook toetsen aan natuur, landschaps en cultuurhistorische waarden.
- Artikel 9.20 Nieuwe voorzieningen op bestaande recreatieterreinen ook toetsen landschappelijke, cultuurhistorische en natuurwaarden op de terreinen zelf.
- Artikel 9.21 Nieuwe en uitbreiden bestaande recreatiezones. Toevoegen dat bij de aanleg in evenredige mate moet worden voorzien in de aanleg van natuur- en landschapswaarden en dat moet worden getoetst op effecten van landschap, natuur- en cultuurhistorische waarden op de terreinen en in de omgeving.

Artikel 9.11.1.b. Ruimte voor ruimteregeling, volumes en (nertsen)sheds evenredig compenseren

- Bij de te slopen oppervlakte agrarische bebouwing in ruil voor woningen wordt gewerkt met vierkante meters te slopen bebouwing. De impact van agrarische bebouwing zit echter ook in de hoogte, dus in het volume. Wij stellen voor een m3-regeling te maken.
- Nertsensheds zijn gelijkgesteld aan agrarisch schuren. De sheds zijn 2 tot 2,5 meter hoog en hebben andere, mindere ruimtelijke impact dan gebruikelijke agrarische schuren van veeteelt- en landbouwbedrijven. Wij stellen voor nertsen(sheds) gelijk te stellen aan kassen.

Opmerkingen over Bijlage 1 bij de Verordening Begrippen

- Beeldkwaliteitsparagraaf/plan. Aangeven dat dit plan betrekking moet hebben op de kwaliteit van de leefomgeving met inbegrip van landschappelijke, cultuurhistorische en natuurwaarden.
- Kernrandactiviteiten en kernrandzone: ook natuur, cultuurhistorie en landschap noemen. Zie ook onze opmerking hierover op pagina 1.
- Recreatie, recreatiezone. Tekst aanpassen in de zin dat borging van andere ruimtelijke waarden wordt inbegrepen in de omschrijving van de zone.

Zeist, 2 november 2020

Graag tot nadere toelichting,
Namens de Werkgroep
E. Schuler
06-49876043